

3.0E-1764
307394

Búvár

AZ ORSZÁGOS TERMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI BIOLÓGIAI FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. Lányi György

SZERKESZTŐ:
Dr. Lantos Tibor

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

ELNÖKE:
Dr. Hortobágyi Tibor

TAGJAI:

Dr. Allodiatoris Irma, Dr. Anghi Csaba, Dr. Ádám György, Dr. Fornosi Ferenc,
Dr. Frenyó Vilmos, Dr. Gyuró Ferenc, Dr. Kalmár Zoltán, Dr. Keve András,
Dr. Kiszely György, Kovács Antal, Dr. Lantos Tibor, Dr. Lányi György, Dr. Maróti
Mihály, Dr. Móczár László, Rakonczay Zoltán, Dr. Stohl Gábor, Dr. Szederjei Ákos,
Dr. Szemes Gábor, Szűcs Lajos, Dr. Wiesinger Márton

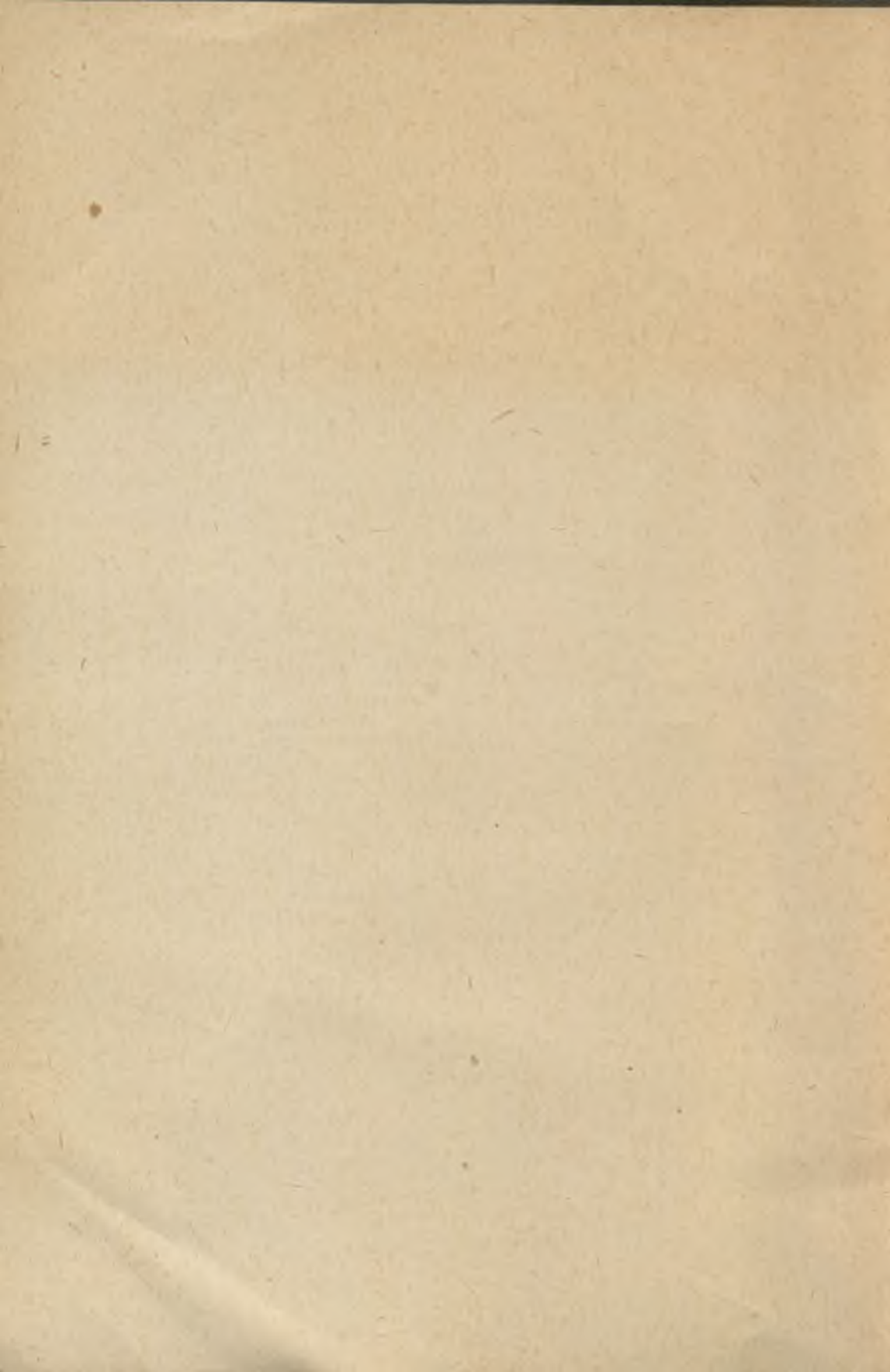
XXIX. ÉVFOLYAM

— 1974 —

TARTALOMJEGYZÉKE

HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT,
BUDAPEST, 1974.

Dr. Anghi Csaba: „Hódországban” — a Lake Superior mentén	226
Dr. Aujeszy László: Időjárási érzékenység a madárvilágban	232
Babos Lórántné és dr. Konecni István: Ritka és új gombáink	303
Dr. Balogh János akadémikus: Ökológiai szabályozó rendszerek és a környezetvédelem	3
Dr. Bierbauer József: A gyulaji vadrezervátum ...	146
Bulin István: Megvédjük az Őrség természeti értékeit	271
Dackevics, Viktor Petrovics (Szovjetunió): Akvarisztika a Szovjetunióban	221
Erdei Miklós: Faunánk jellegzetessége: a védetté vált földikutya	286
Dr. Frenyó Vilmos: Növényi légzés és a tárolás ...	282
Dr. Gárdos György: Új tudományág: a membranológia	213
Dr. Grimm, Hans professor (NDK): A madarak urbanizációja, mint a városi környezet hatásának modellje	21
Herman Ottó: Védjétek a madara!	259
Dr. Járfás József és dr. Szabó Elek: Fénycsapdáink lepkeóriása: az éjjeli nagy pávaszem	292
Dr. Kalmár Zoltán: A nappali színes lepkék védelmében	218
Kassányi Jenő: Édesvízi csigák az akváriumban ...	361
Dr. Király László: Az indiai lótusz	294
Kontra László: Természeti értékek és természetvédelmi tervek az Alföldön	67
Kopasz Margit: Őstermészet a főváros házigyűrűjében — Védett terület a budai Sashegyen —	131
Dr. Kovács Margit: A kiárusított természet ...	17
Dr. Kovács Margit és dr. Priszter Szaniszló: Pusztuló növényvilágunk	329
Dr. Kölcei Tamás és dr. Török Endre: Környezetünk higanyszennyeződése	345
Dr. Lányi György: Delfinek halászati és haditengerészeti beosztásban	76
Dr. Major István: Talajjelző növények	136
Dr. Major István: Természeti értékek és természetvédelmi tervek Észak-Dunántúlon	323
Márkos György (Románia): Miért kerültek a páros ujjú patások az állatvilág fejlődésének csúcára?	157
Dr. Mizsei Béla: A fikusz szaporításának egyik módja	169
Dr. Móczár László: Különös együttélés: „állat- és növénykertek” — bogarakon	340
Dr. Móczár László: 100 éves a Nápolyi Zoológiai Állomás	86
Papp Ferenc: A víz nélküli város (Debrecen) ...	206
Dr. Péntes Bethen: Aranyhalváltozatok tenyésztése	165
Dr. Pintér Károly: Akvarisztika és horgászat — természethez vonzó pihentető módok	93
Radics Ferenc: „Filodendron”, „könnyező pálma” vagy „levélfá”?	37

Reuter Camillo: A Dél-Dunántúl természetvédelmének eredményei és tervei	195
Dr. Richnovszky Andor: A vízvédelem és a puhatestűek	153
Schmidt Egon: Libafészkek rókalyukban	97
Dr. Sterbetz István: A magyarországi tűzokálománny természetvédelme	140
Szabó József: Ragadozómadár-védelem és selymészat	277
H. Szabó Béla: Sárospatak természeti kincsei ...	333
H. Szabó Béla: Természetvédelmi tervek Észak-Magyarországon	10
Szentirmai Teréz: Zápocsillagok	301
Szenthe Ádám: Tájvédelmi körzet lett a barcsi ősbörökás	266
Szikla Ferenc: Díszhalaink parazitamentesítő fürdetése	299
Szikora András: Budapest kisállattenyésztésének száz esztendeje	26
Szűcs Lajos: Különleges kaktuszok Mexikóból ...	100
Szűcs Lajos: Most hajtassunk gyöngyvirágot! ...	356
Timár Márton: Civilizációs ártalmak — környezetvédelem — építészet	202
Traser György: Képek a Fertő-tó mai madárvilágából	348
Vajda László: Hazánk ritka növényei képekben	224
Dr. Vöröss László Zsigmond: A magyar körös ...	290
Dr. Vöröss László Zsigmond: Tíz esztendeje feltűnt díszfánk: az albizia	90
Zukal, Rudolf (Csehszlovákia): Fotólesen a malabári dániók akváriumi nászánál	34

VEZÉRGLOSSZÁK

Bogyai Frigyes: Mentsük meg kipusztulóban levő ragadozómadarainkat!	194
Dr. Hortobágyi Tibor: Szélesedő hatókörben — a Ma természetszerető emberéhez	2
Dr. Kaszab Zoltán: Tudósaink a természetvédelemért	258
Keszthelyi István: A természetvédelem megnőtt jelentőségének jegyében eleventjük fel a madarak és Fák Napját	66
Dr. Lányi György: 96 gerincesünk vált országzserte védetté!	130
Dr. Popovics Ervin: Pro natura	322

A KÍSÉRLETEZÉS PERCEI

Dr. Frenyó Vilmos: Levelek száradása kétféle helyzetben	113
Dr. Frenyó Vilmos: Nehézségi erő hatása a szárrakra	312
Dr. Lantos Tibor: A DNS-működést szabályozó hisztonok citokémiai kimutatása	371

Dr. Lantos Tibor: A fagocitózis tanulmányozása	113
Dr. Lantos Tibor: A lappangó élet	245
Dr. Vajon Imre: Szaglás és ízlelés	312
Dr. Vágás Endre: A sejtosztódás stádiumainak időzítése auralinnal	244
Dr. Vágás Endre: Gombafonalak kimutatása a gazdanövény szöveteiben	370

Schmidt Egon: Néhány jó tanács a Madártani Egyesület új tagjai részére	241
Szabó László: Kerékpáros úttörő-expedíció a Hortobágyi Nemzeti Parkban	308
Szentendrei Géza: Az első magyar természetvédelmi tábor és a lengyelországi Balti Akció kapcsolata	172

A VILÁG MINDEN TÁJÁRÓL

Dackevics, Viktor: A moszkvai Akvárium '74 Kiállításáról	368
Dr. Kelecsényi Gábor: Környezetvédelmi Kutatóintézet létesül Japánban	181
Kopasz Margit és dr. Szalay-Marzsol Lászlóné: Nemzetközi Természetvédelmi Konferencia Jugoszláviában	53
Pénzes B.: A posta — a környezetvédelemért	243
Dr. Pénzes Bethen: Takarmányállat — minden mennyiségben	111
Dr. Rubóczky István: Izland népe manapság is a heringhalászatból él!	367
Dr. Szalay-Marzsol Lászlóné: A természetvédelem kérdése a KGST Nevelésügyi Bizottsága prágai ülésén	180
Turova, A.: A gyöngyvirág gyógyanyagait kutatják a Szovjetunióban	111
Dr. Vertse Albert: A „néma tavasz” már Európát fenyegeti	242
Hírek a világ minden tájáról	242, 310

HAZAI TÜKÖR

Dr. Agócsy Pál: A Természetudományi Múzeum Baráti Köre megkezdte munkáját	52
Dr. Allodiatoris Irma: 100 éve távoztak (Kubinyi Ferenc, Pávay-Vajna Elek)	358
A Búvár Szerkesztősége: Felhívás olvasóinkhoz	383
Heim Ferencné: Óvjuk parkjainkat!	171
Dr. Jánossy Dénes: Megalakult a Magyar Madártani Egyesület	175
Kerényi Mária: Európa-díj Budapest „zöld mentő-övéért” — Látogatóban dr. Madas Lászlónál, a Pilisi Parkerdőgazdaság igazgatójánál	45
Kerényi Mária: ...Hogy otthonunk maradjon a Föld! — Látogatóban Rakonczay Zoltánnál, az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökénél	103
Dr. Lányi György: A biológiai kutatás korszerű központját avatták fel Szegeden	41
Dr. Lányi György: Józán értelem és valóság	107
L. Gy.: Gombostű — Kalendáriumi honöröm a derék területőr kiárúsította védett állatok külföldre csempészése felett	50
Dr. Lukács Dezső: 175 éve született a madártnak és az állatvédelem magyarországi megalapítója (Petényi Salamon János)	358
Dr. Mödlinger Pál: A Magyar Madártani Egyesület Választmánya megtartotta első ülését	175
Radetzky Jenő: „És a madarak sokasodjanak a Földön...”	238
Dr. Radetzky Jenő: Herman Ottó emlékek Fejér megyében	360
Schmidt Egon: A Madártani Intézet kérése a madárgyűrűzési adatgyűjtés segítésére	52

OLVASÓINK FÓRUMA

Az állat nem játékszer! (Hofmann Jenő)	58
Egy erdősáv madártani érdekességei (Zágon András)	374
Ember — mentsd meg őket! (Besnyő Antal)	245
Európai bölények Moszkva közelében (Dackevics, Viktor Petrovics)	115
Felhívás olvasóinkhoz	384
Hogyan gyűjtjük a tengeri élőlények vázát? (Dr. Kocsis Gábor)	247
Hozzászólás Az állat nem játékszer! című cikkhez (Gyenge Lajos)	184
Porzószállak mozgása érintés hatására (Takács Géza)	185
Sirályok a szeméttelen (Alexay Zoltán)	115
Száz éve így írtak a burgonya s a már akkor gondot okozó kólorádói kártevőjének európai térhódításáról (Borsa Mihály)	184
Történet egy nagypeléről (Tokaji András)	374

ÁLLATKERTEK — NÖVÉNYKERTEK

A vidéki állatkertek hírei (—j —y)	118
Az állat- és növénykertek természetvédelmi jelentősége (Dr. Szederjei Ákos)	314
Ázsiai párdrucok a Budapesti Állatkertben (Dr. Szederjei Ákos)	116
Kafferbivaly pár a Budapesti Állatkertben (Dr. Szederjei Ákos)	190
Kodjak- és európai barnamedve keresztezése a budapesti zoóban (Dr. Szederjei Ákos)	116
Madárszaporulatok a Budapesti Állatkertben (Mödlinger Pál)	57
Megelőzés az állatkertben (Dr. Balsai András)	372
Ritka dísznövény az ELTE Botanikus Kertjében (Burger Károly)	117
Szent szkarabeuszok a Budapesti Állatkert Viváriumában (Szalkay József)	315
15 éves a Debreceni Állatkert (Bay Pál)	190
Zorilla és a méhészborz (Dr. Szederjei Ákos)	316

A BÚVÁR BEMUTATJA

A cápamárna (Balantiocheilus melanopterus) (Lányi)	344
A csüngő harangvirág (Campanula isophylla) (Szűcs Lajos)	152
A gyöngyajak (Physostegia virginiana) (Szűcs Lajos)	152
A jakabliliom [Sprekelia formosissima (L.) HERB.] (Harnóczy Géza)	119
A salátalevelű vizikalász (Aponogeton ulvaceus) (Jaroslav, Élias)	289
Az ecsetfarkú plati — új díszhalmutáció (Dr. Tihanyi Zala)	9

Eddig csak Észak-Amerikából ismert s most nálunk is előkerült szaprofita gomba: a Sporormia lata (Dr. Vass Anna)	119
Szent Filoména lazaca (Moenkhausia sanctae filomenae STEINDACHNER 1972) (L. Gy.)	120

A BÚVÁR VÁLASZOL

A bromélia pusztulásának megelőzéséről (Nagy Tihámér Lajosné)	376
A föld alatti gombát megtaláló sertésfajtról (Dr. Anghi Csaba)	249
A mesterséges fészekodúk vásárlásáról, készítéséről és a legalkalmasabb típusairól (Schmidt Egon)	186
A Pálvölgyi-barlang és más budapesti barlangok látogathatóságáról (Somlai Ferenc)	248
A Piretrin rovarirtó por cmkjén látható ezüstös ősróvarról (Dr. Móczár László)	248
A szarvasmarha bőrét kilyukasztó bögölylégy fejlődéséről (Dr. Kalmár Zoltán)	376
A szürke kardinálisok kalitkában tartásáról és tenyésztéséről (Kovács Antal)	249
Miért nyilvánították védetté a menyétet? (Schmidt Egon)	248

KÖNYVEK — FOLYÓIRATOK

Abaturvov, B. D.—G. V. Kuznyecov: Emlősök a biogeocönózisban (Bakcsi)	128
Dr. Balázs András: Az élet meghosszabbítható (Lantos)	125
Balázs Sándor: Gombatermesztés (Kalmár)	126
Bauecker Alajos: A szarvasi arborétum (Póka)	381
Benedek István: Semmelweis és kora (Lantos)	125
Bercsek Péter: Az orgona (Rubóczky)	126
Brockmann, W. Rubondo: Hat kilométert úsztak az elefántok a Victoria-tóban? (R. I.)	382
Csűrös István: Az erdélyi mezőség élővilágáról (Kiadózné)	191
Dr. Czák József: Gazdasági állatok viselkedése (Anghi)	252
Ditfurth, v. Hoimar: A világegyetem gyermekei (Lantos)	317
Dossenbach, Hans D.: Veszélyben Peru guano-telepeinek madarai (R. I.)	320
Durell, Gerard: Madarak, vadak, rokonok (Kalmár)	254
Fóhl, Frithjof: Ahol a majmok kókuszdiót szüretelnek (R. I.)	382
Dr. Gerle György: Környezetvédelem Magyarországon (Rubóczky)	380
Glaser, E. Peter: Az eddig elhanyagolt napenergia széles körű felhasználási lehetőségeket ígér (R. I.)	319
Glitsch, E. Rolf: Az UNESCO és a napenergia (R. I.)	318
Gregori, Richard L.: Az értelmes szem (Garancsy)	252
Gronfeld, Gerhard: Így mentettem meg a kis tengeri elefántot (R. I.)	382
Grzimek, Bernhard: Ausztrália különös állatai (Garancsy)	63
Hall, Guss: Környezeti ártalmak és a kapitalizmus (Rubóczky)	62
Haenchen, E.—F. Haenchen: Rózsák a kertben (Nagy)	191

Heimpel, Helmut: Segítség az orángutának (Lányi)	255
Hortobágyi Tibor szerk.: Agrobotanika (Seregélyes)	379
Jacob, Francois: A tojás és a tyúk (Az élők logikája) (Garancsy)	318
Jastrow, Robert: Vörös óriások és fehér törpék (Lányi)	125
Kapocsy György—Mátéffy Zoltán: Interjú állatokkal (Lányi)	127
Dr. Katona Ferenc: Emberré válás (Gyenis)	379
Dr. Klausewitz, Wolfgang: Éneke még halak a Rajna alsó szakaszán? (Rubóczky)	255
Koch, Wilhelm: Az egészséges levegő jelzőnövényei (R. I.)	192
Ludwig, H.: Struccok tenyésztése (R. I.)	64
Marinyin, B.: Delfinek és pulzárok (Bakcsi)	191
Dr. Móczár László: Legyek, hangyák, méhek, darazsak (Rubóczky)	254
Pataki Béla Pál szerk.: Tudományos tudósítókink jelentik (Lantos)	380
Patay László: Vadak (Lányi)	381
Simonffy Géza szerk.: Tudományos kaleidoszkóp (Lantos)	252
Snyder, Noel és Snyder, Helen: Kipusztul-e a Cooper-héja? (Major)	254
Soó Rezső: A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve (Allodiatoris)	62
Török Imre—Fehér Dezső—Toldy Ferenc: Lovagoljunk — de hogyan? (Lantos)	127
Újvárosi Miklós: Gyomnövények (Baráth)	62
Velich István—V. Nagy Enikő: Nálunk is megterem (Burger)	380
Dr. Venetianer Pál: A molekuláris biológia időszerű kérdései (Garancsy)	317
Vészits Ferencné szerk.: A Nobel-díjasok kislexikona (Lányi)	317
Vígh József: Vizek, halak, emberek (Lányi)	253
— —: Állatmentő arisztokraták (—i —gy)	64
— —: Lándzsával ölik meg az Ambozeli orrszarvút (R. I.)	256

PRAKTIKUS TANÁCSOK AKVARISTÁKNAK

A begyűjtött planktonrákok és szúnyoglárvák tárolása (Dr. Tihanyi Zala)	251
A planktongyűjtő háló méretezése (Dr. Tihanyi Zala)	251
Az akvárium lefedésének különféle módjai (Dr. Tihanyi Zala)	377
Az akvárium talajának vízcirkulációja előnyös a vizinövények fejlődésére (Dr. Tihanyi Zala)	120
Egyszerűen és olcsón elkészíthető akváriumi ózónizátor (Ruska János)	188
Hogyan helyezzük be akváriumunkba a hazaszállított halakat (L. Gy.)	61

HASZNOS ÚTMUTATÁSOK NÖVÉNYKEDVELŐKNEK

Ablakládák nyári virágdíszítése (Szűcs Lajos)	187
Az Echeveriák gondozásáról (Nemesné, Szentirmay Teréz)	121
Bromélia mint vágott virág (Sulyok Mária)	121
Cserépfogó villa (Altdorfer Károly)	250
Kúszónövények a házfalon (Kiadózné, dr. Sulyok Mária)	188

Sorjelölő, sor- és tőtávjelölő készítése vetéshez és palántatűzdeléshez (Altdorfer Károly)	121
Tavaszi a télben: virághajtás otthonunkban (— —)	59

JÓTANÁCSOK MADÁRTENYÉSZTŐKNEK

A hullámos papagáj etetése (Kovács Antal)	60
A hullámos papagáj tenyésztése (Kovács Antal)	122

KÖRNYEZETVÉDELMI HÍREI

50, 178, 182, 235, 306, 362

TERMÉSZETVÉDELMI HÍREI

109, 177, 237, 304, 364

BÚVÁR MOZAIK

25, 36, 92, 96, 99, 110, 119, 124, 164, 178, 182, 205, 216, 217, 231, 241, 270, 276, 293, 303, 313, 328, 378

CÍMKÉPEK

Bara István (MTI fotó): Aratják a levendulát a Tihanyi-félszigeten	6. szám
Fényes Tamás (MTI fotó): Évente mind több természetbarát keresi fel a festői látványosságokban gazdag szalajka-völgyi természetvédelmi területet, hogy gyönyörködjenek a Fátyol-vízesés megragadó természeti szépségében	1. szám
Kapocsy György: Védett vízimadarunk, a kanalasgém (Platalea leucorodia) alföldi nagyobb nádas tavainkon telepesen költ	2. szám
Dr. Móczár László: A természet ékes díszeként hat az üdén virító „mozdulatlan virágra” szálló, azon megpihenő „repülő virág”: a kis rókalepke (Aglais urticae)	4. szám
Szabó József: Kerecsensólyom (Falco cherrug) zsákmányával	5. szám
Tokaji András: Tulipánnylás idején	3. szám

A 2. BORÍTÓ KÉPEI

Herman Ottó fényképe	5. szám
Kutatók vizsgálják az MTA Szegedi Biológiai Központja Növénytani Intézetének üveg-házaiban beérett búza kalászeit	1. szám

A 4. BORÍTÓ KÉPEI

Tokaji András: „Dolgozva pihenek, közben gondolkodom, / S kifogván a halat, ismerni tanulom”	2. szám
Vajda László: Hegyvidéki — balkáni-kaukázusi eredetű — a sötétsárga nagyvirágú teleki virág (Telekia speciosa)	4. szám
Vajda László: Nálunk csak a Bakony és a Bükk mélyebb völgyeiben él az alhavasi eredetű gyözedelmi hagyma (Allium victorialis)	3. szám
Januártól mindezt	6. szám

A HÓNAP BIOLÓGIAI FOTÓJA

Adamik Miklós: Tavasszal növeszti agancsát az őz (Capreolus capreolus)	3. szám
Balla András: Március—április hónapokban virít a Duna-vidék, a Duna—Tisza-köze és a Kisalföld sziklás száraz lejtőin, homoki rétlején és legelőin a fekete kökörtő (Pulsatilla nigricans)	2. szám
Bécsy László: Fiókáihoz érkező sisegő fűzike (Phylloscopus sibilatrix)	2. szám
Forrásy Csaba: Muflon (Ovis ammon musimon) nyáj ősszel a pilisi Vértes-hegyen	6. szám
Hegedűs János: Parti szűrűsű kutak vizében élő fonalas vasbaktérium (Clonothrix fusca) 500-szoros nagyítású mikroszkópos képe	1. szám
Járai Rudolf: Légyölő galócák (Amanita muscaria)	6. szám
Laszmannisz Andrisz: Szűrős szerbtövis (Xanthium spinosum) a budapesti Farkas-hegyen, augusztus hónapban	4. szám
Magyar Ferenc: Egyik leghasznosabb bogár-fajunk, a hétpettyes katicabogár (Coccinella septempunctata) levéltetveket lakmároz	4. szám
Dr. Sterbetz István: Darvak országútján Alvóhelyére húzó daru- (Grus grus) csapat a Kardoskúti Természetvédelmi Területen	5. szám
Szegyvári Gusztáv: Új élet tör elő az erdei béka (Rana dalmatina) petéiből	1. szám
Tóth József: Keleti cserebogár (Anoxia orientalis) nemző kártétele, a fiatal hajtások letarolása közben	3. szám
Várhegyi György: Zöld levelibéka (Hyla arborea) zsákmányszerző úton	5. szám

